

תאריך: 2.6.2015
מספרנו: 10002

באמצעות פקס: 03-6976306

לכבוד:
האלוף יואב מרדכי
מתאם פעולות הממשלה בשטחים

שלום רב,

הנדון: הסדרת יציאתם של סטודנטים מרצועת עזה ללימודים בחו"ל
דרך גשר אלנבי

1. אנו פונים אליך בעניין הסדרת יציאתם של סטודנטים תושבי רצועת עזה ללימודים בחו"ל, דרך ישראל ומעבר גשר אלנבי. המדובר בסוגיה חשובה ודחופה לאור העובדה שמרבית התכניות האקדמיות במדינות העולם נפתחות בתחילת חודש ספטמבר. על כן, ישנה חשיבות בהסדרה מבעוד מועד של מעבר הסטודנטים תושבי עזה, אשר עתידים להתחיל ו/או להמשיך את לימודיהם האקדמיים בחו"ל במהלך שנת 2015-2016; זאת, בפרט נוכח סגירתו המוחלטת של מעבר רפיח ליציאה מרצועת עזה.
2. אנו פונים אליך נוכח המעבר הדל עד כמעט אפסי של סטודנטים תושבי עזה למוסדות אקדמיים בחו"ל דרך ישראל במהלך שנת הלימודים 2014-2015. בשל אי אישור בקשות היציאה על ידי ישראל במהלך הסמסטר הקודם, **רבים מהסטודנטים תושבי עזה לא הצליחו לצאת כלל לחו"ל או איחרו משמעותית את מועד תחילת הלימודים וכך פג תוקף האשרה שקיבלו למדינות השונות ו/או הם איבדו את מלגת הלימודים שבה זכו מהמוסדות האקדמיים.** התקדמותם המקצועית והאקדמית של רבים מהסטודנטים הוקפאה בשל כך. בנוסף, מוסדות אקדמיים שהשקיעו בבחירת המועמדים ובמציאת מקורות המימון ללימודיהם, המתנינו לשווא לסטודנטים שלא הגיעו ואף לא קיבלו תחתם מועמדים אחדים.
3. על מנת למנוע הישנות של בעיה זו בסמסטר הקרוב, נבקש לקדם מולכם פתרון שיאפשר את יציאתם המסודרת של סטודנטים דרך מעבר גשר אלנבי לחו"ל במהלך חודשי הקיץ הקרובים.
4. עם שוך המלחמה ברצועת עזה בקיץ 2014 אישרה מדינת ישראל שורת הקלות במעבר אנשים וסחורות מעזה לישראל, לגדה המערבית ולחו"ל, וזאת מתוך הכרה מפורשת בחשיבות שיקומה הכלכלי-אזרחי של רצועת עזה והעצמת האוכלוסיה האזרחית בה. כך למשל הותרה יציאתם של כ-200 מתפללים מוסלמים מרצועת עזה למסגד אל-אקצא מדי שבוע והותר שיווק סחורה חקלאית ולא-חקלאית מרצועת עזה לגדה, לישראל ואף לחו"ל.
5. בנוסף, החל מסוף חודש נובמבר 2014 מתירה ישראל את יציאתם של 30 תושבי עזה לחו"ל **מדי שבוע** דרך מעבר גשר אלנבי. בקבוצה זו נכללים מי שנדרשים לעבור טיפול רפואי ייחודי בחו"ל, מי שמבקשים להשתתף בכנסים ייחודיים בחו"ל וכן "סטודנטים לתארים מתקדמים בחו"ל" (סעיף 33ג) ל"פקודת מתפ"ש - סטאטוס הרשאות לכניסת פלסטינים לישראל,

ליציאתם לחו"ל ולמעברם בין איו"ש לבין רצועת עזה", (25.11.2014) (להלן: **סטאטוס הרשאות**).

6. בעוד שעמותת גישה מברכת על התפתחויות אלו, מדובר בהקלות מצומצמות ומתוחמות, שאינן מביאות לשיפור משמעותי במצבה של האוכלוסייה האזרחית בעזה ואינן מספקות מענה הולם לצרכי הסטודנטים ברצועה. המכסה שנקבעה בסטאטוס ההרשאות למעבר סטודנטים היא מזערית, וממילא כוללת בתוכה לא רק את קבוצת הסטודנטים אלא גם קבוצות אחרות, כך שאין בה כדי לתת מענה ייעודי לסטודנטים הרבים המבקשים לצאת לחו"ל.

7. זאת ועוד, אף מכסה קטנה זו רחוקה מאוד ממיצויה. בפועל, **מאז התירה ישראל יציאת סטודנטים דרך מעבר גשר אלנבי, יצאו בסך הכל 94 סטודנטים בשלוש פעימות** - בסוף חודש דצמבר יצאו 37 סטודנטים, ובחודש מרץ יצאו בפעם אחת 30 סטודנטים ובפעם נוספת 27 סטודנטים. ככל הידוע לנו, **למעט חריגים בודדים, מאז מרץ לא מאושרות באופן גורף בקשות ליציאת סטודנטים דרך מעבר גשר אלנבי, חרף ההרשאה בסטאטוס ההרשאות.**

8. בנוסף, כידוע לכם, מעבר רפיח סגור באופן הרמטי מזה כשלושה חודשים, ואף לפני כן היה פתוח רק לימים אחדים בכל חודש. כתוצאה מכך, נמנעה יציאתם של תושבי עזה לחו"ל לכל צורך שהוא, לרבות לצורך לימודים. אף פתיחתו של מעבר רפיח בימים האחרונים אין בה כדי להועיל שכן המעבר נפתח אך ורק לצורך כניסת אנשים לעזה. נכון למועד כתיבת מכתב זה אין כל צפי לפתיחתו המחודשת של המעבר לשם יציאת אנשים מהרצועה.

9. בנסיבות אלו, ונוכח מסגרת הזמנים הנתונה, אנו סבורים שיש מקום ליצירת הסדר שיאפשר את מעברם של סטודנטים תושבי עזה המבקשים לצאת ללימודים אקדמיים לחו"ל דרך מעבר גשר אלנבי **במהלך חודשי הקיץ הקרובים**. הסדר זה יכול להתבסס על ניסיונכם, למשל, באישור מעברם של מתפללים תושבי עזה למסגד אל-אקצא מדי שבוע, באמצעות אוטובוסים ישראלים אשר יוצאים במועדים קבועים וידועים מראש ממעבר ארז.

10. נדמה כי גם לשיטתכם יש לאפשר מעבר של תושבי עזה ממעבר גשר אלנבי לחו"ל לנוכח השבתתו של מעבר רפיח למשך תקופה בלתי מוגבלת ובאופן מוחלט. כך נכתב בסעיף 2 ל"נוהל מעבר תושבי רצועת עזה במסוף אלנבי":

"..מאושר מעברם של תושבי רצועת עזה ע"י מתפ"ש דרך גשר אלנבי היות ומעבר רפיח אינו בשליטה ישראלית ונוכח המצב הביטחוני פעילותו מוגבלת והוא סגור ברוב הזמן".

העתק "נוהל מעבר תושבי רצועת עזה במסוף אלנבי" מצ"ב ומסומן א'.

11. הסמכות המעשית לקבוע את הקריטריונים למעבר סטודנטים, את מועדי היציאה במעברים ארז וגשר אלנבי ואת גובה מכסת היתרי היציאה נתונה לשיקול דעתכם המקצועי. מיותר

לציין שהתנאים והפרוצדורות שיקבעו למעבר סטודנטים דרך אלנבי צריכים להתיישב עם עקרונות הסבירות וההגינות המנהלית אליהם הנכם מחויבים.

12. עם זאת נשוב ונדגיש את החשיבות באישור יציאתם השוטפת של כמה שיותר סטודנטים במהלך חודשי הקיץ הקרובים ובטרם תיפתח שנת הלימודים, לרבות למי שנרשמו ללימודים לתארים אקדמיים ראשוניים ללא מלגה. עיכוב ביציאת הסטודנטים עלול להוביל לאובדן האשרות והמלגות שקיבלו לצורך הלימודים ואף לגרום לכך שיחמיצו שנת לימודים שלמה. כמו כן בשל מאפייני אוכלוסיה זו יש לוודא שמועדי היציאה והמכסה השבועית ייקבעו תוך התחשבות בכך שמרבית הסטודנטים יבקשו לצאת בבת אחת, במספר מועדים במהלך החודשים יולי-אוגוסט.

13. הסדרת מעברם של סטודנטים תושבי עזה דרך מעבר גשר אלנבי תתיישב הן עם המהלכים הנוכחיים של ישראל להקל במידת מה על תנועת אנשים וסחורה מרצועת עזה ואליה והן עם הצהרות גורמי הצבא ופוליטיקאים בדבר הצורך בחיזוק האוכלוסיה האזרחית ברצועה. יציאתם של סטודנטים תושבי עזה ללימודים אקדמיים בחו"ל, חלקן אף נשים צעירות ומשכילות, תביא להתפתחותם האישית והמקצועית של תושבים אלו, ובטווח הארוך תוביל להשלכות חיוביות על שיקום הכלכלה, התעסוקה, החינוך והאקדמיה ברצועת עזה. מדובר באינטרס ציבורי מובהק של מדינת ישראל.

14. **הסדרה זו אף תעמוד בקנה אחד עם מחויבותיה הבינלאומיות של ישראל ובכללן, בין היתר, החובה להבטיח את חופש התנועה של תושבי עזה ולאפשר להם לממש את זכותם לחינוך והשכלה גבוהה איכותית.** אכן, הזכות לחינוך כוללת את הזכות לגישה פיזית למוסדות חינוך ותוכניות לימודים The UN Committee on Economic, Social and Cultural Rights (CESCR), *General Comment No. 13: The Right to Education* (UN Doc. E/C.12/1999), (para. 6), ומדינה כמו ישראל, אשר שולטת במעברי הגבול היחידים הפועלים בין עזה לבין העולם החיצון, מחויבת להבטיח גישה זו ולהימנע מלסכלה.

15. נחדד כי הסטודנטים אינם מבקשים לממש את זכותם לחינוך והשכלה גבוהה בישראל או בגדה המערבית. אלא, מדובר בבקשה להסדיר מעבר בלבד של הסטודנטים בשטחה של ישראל, ללא שהות מתמשכת באזור הנתון לשליטתה. המבוקש הוא קביעת הסדר בסיסי שיאפשר את נסיעתם הסדורה ממעבר ארז למעבר אלנבי ומשם את יציאתם לחו"ל.

16. נוכח דחיפות העניין והשלכותיו הציבוריות, נודה לבדיקתך את הסוגיה ואת המוצע במכתבנו ללא דיחוי, ועדכוננו בהתאם.

בברכה,

איתן דיאמונד, עו"ד
מנכ"ל